

Structuur bepaalt grotendeels succes van ons bedrijf

Midden in de varkenscrisis was er toch ook een mooi lichtpunt voor de sector. Bart Mouton en Bénédicte Dobbels uit Lochristi wonnen tijdens Agriflanders immers de tiende Flanders Golden Pig Award. Wij gingen de winnaars opzoeken. – ANNE VANDENBOSCH –

• varkens •

Het is van 2006 geleden dat we Bart en Bénédicte bezochten (zie *Landbouw&Techniek* 14, 2006). Het koppel stond toen op het punt om hun gloednieuwe stallen in gebruik te nemen. Vijf jaar later staat het bedrijf een grote stap verder. Bart overloopt in vogelvlucht de stand van zaken: “In de nieuwe stallen, met onder meer een etagestal, huisvesten we nu 1620 zeugen, tegenover 700 voordien. Onze productiecijfers tonen dat we de voorbije jaren geleiden goede keuzes maakten, zowel op bouwtechnisch als op genetisch vlak. In 2008 produceerden we 48.000 biggen, in 2009 telden we er 52.000 en vorig jaar 53.000. Ons gemiddelde productiegetal ligt op een ruime 32 biggen per zeug per jaar. Twee derde van de biggen verkopen we aan een vast cliënteel. Dat zijn zelfstandige afnemers waar we dus om de 18 weken biggen aan leveren. De overige biggen mesten we af op ons vleesvarkensbedrijf in Poelkapelle, zo’n 90 km van hier.

De mest van de zeugen komt hoofdzakelijk terecht op akkers. Op ongeveer 80 ha telen we vooral granen (tarwe en maïs) voor de eigen voederproductie. De mest van de vleesvarkens gaat naar diverse mestverwerkingsinstallaties, waarbij afstand belangrijk is.”

M+

In 2007 introduceerden én registreerden Bart en Bénédicte de naam M+, een kwaliteitsconcept die de knowhow van de familie Mouton-Dobbels koppelt aan hun ondernemingsactiviteiten. “Aangezien ons bedrijf evolueerde in diverse – elkaar aanvullende – takken, hebben we dit beter gestructureerd. De 4 bedrijfspijlers kregen telkens de prefix ‘M+’ mee: de M staat natuurlijk voor Mouton en de plus voor ‘net iets meer’. Ons zeugenbedrijf met biggenproductie kreeg de naam M+ Pigs, de vleesvarkenstak M+ Meat en de fokkerij M+ Genetics. De akkerbouwmatige activiteiten, de aankoop van maïs en

ook de gehele mestregeling zitten onder M+ Agro.”

Bart vindt, als varkenshouder, deze laatste tak ook erg belangrijk in het kader van de markt- en prijsontwikkelingen van de voorbije jaren. “Wij stockeren jaarlijks zo’n 1000 ton maïs. De aankoopprijs van deze maïs van enkele maanden geleden scheelt bijvoorbeeld sterk met de prijs van vandaag. Dit zijn belangrijke management-aspecten als je veel maïs verbruikt. We gebruiken in onze brijvoerders trouwens heel wat nevenproducten uit de humane sector, namelijk kaaswei, kroketpuree, rijstzetmeel, tarwegistconcentraat, brood, cichoreipulp, ... Met andere woorden, dus veel grondstoffen van eigen bodem. De productieketen duurzaam rondmaken, vinden we immers een belangrijk bedrijfsaspect. De economische, de ecologische en de sociale pijler, ook wel de 3 P’s *people – planet – profit* genoemd, trachten we in heel onze bedrijfswerking voor ogen te houden.”

M+ Pigs

Bart en Bénédicte houden van een gestructureerde aanpak. “Het is immers zaak om een stabiele stapel te behouden. Een goede structuur helpt daarbij. Het bepaalt in ieder geval voor een groot aandeel het succes van ons bedrijf. Ik ben ervan overtuigd dat elk bedrijf hier voordeel mee behaalt!”, stelt Bart onomwonden.

“In ons zeugenbedrijf werken 5 personeelsleden”, gaat Bénédicte verder. “Zij dragen elk hun verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld de werkzaamheden in de kraamstal, het dekmanagement, de opfok, ... Wij gebruiken op heel het bedrijf een elektronisch netwerk. De werknemers gebruiken een zogenaamde Psion, een persoonlijke digitale assistent, waarmee ze in de stal gemakkelijk informatie over de dieren kunnen opvragen en anderzijds gegevens kunnen ingeven. Deze worden onmiddellijk geïntroduceerd in het zeugenprogramma Ceres. Omdat we willen dat het personeel steeds op eenzelfde manier handelt, zijn alle activiteiten vastgelegd in protocols. Alles staat in detail op papier (en computer): de verlegstrategie, het wassen van de zeugen – onder meer welke producten en de hoeveelheid ervan –, het reinigen van de afdelingen, het vaccinatieschema, ongediertebestrijding, ... Indien nodig kan een collega dan ook zonder problemen bepaalde werkzaamheden overnemen.” Bart en Bénédicte

Bart en Bénédicte scannen de zeugen.



dicte doen niet alleen het management, de algemene controle en administratie van het bedrijf. Ze staan ook met beide voeten in de praktijk. “Onder meer het scannen van de zeugen, de selectie van de gelten, de spekdiktemetingen voor opvolging van de conditie van de zeugen en het aftoetsen van de voedercurves, ... zijn onze taken. We vinden het ook belangrijk om die zogenaamde protocols te controleren en op te volgen. Regelmatig zitten we dan ook samen met het personeel om de werking te overlopen.”

Dankzij haar opleiding als programmeur voelt Bénédicte goed aan waar bepaalde informatiestromen nog geautomatiseerd kunnen worden. “Zo registreren we sinds kort ook het medicijnenverbruik op een elektronische manier. Ceres ontwikkelde de medicijnenmodule op maat. Het laat ons toe een nog beter zicht te krijgen op onder meer het antibioticagebruik. Hoe lager we het medicijngebruik kunnen krijgen, hoe beter voor de gezondheid van dier én mens.” “In 2006 startten we op als SPF-bedrijf (specifiek pathogeen vrij van App, mycoplasma, *Brachispira hyodysenteriae*, schurfft, snuffelziekte, geen circulatie van P1A, Glässer, PCV2). Dankzij een goede externe en interne bioveiligheid hebben we die hoge gezondheidsstatus kunnen behouden”, vult Bart aan. “Driemaal per jaar monitoren we het volledige bedrijf om dat te controleren. Ik ben ervan overtuigd dat er voor veel bedrijven op dit vlak nog vooruitgang mogelijk is. Dikwijls is men wel bezig met het vermijden van externe contacten en besmettingen, maar vergeet men hoe de werking op het bedrijf zelf verloopt. Daardoor versleept men bijvoorbeeld ziekten van de biggenbatterij naar de zeugenpopulatie. Als je de gezondheid van de zeugenstapel omhoog krijgt, heeft dit zeker gunstige effecten op de productieresultaten. Bij ons laat die hoge gezondheidstatus toe om biggen af te leveren op een leeftijd van 8 weken aan een gewicht van 21 à 22 kg.”

Op het bedrijf M⁺ Pigs wordt het tweewekensysteem toegepast. “Dit managementsysteem past best op een bedrijf van onze grootte”, legt Bart uit. “Onze dekgroepen tellen 170 zeugen, om uiteindelijk 165 dieren in de kraamstal te bekommen. We tellen 8 dek/drachtafdelingen. De zeugen worden tussen spenen en het einde van de dracht niet verplaatst naar een andere afdeling. Zo’n verplaatsing geeft immers heel wat onrust bij de dieren en het vergt ook veel tijd en arbeid. Deze beslissing zorgde er wel voor dat deze afdelingen bouwtechnisch duurder werden. Wanneer een afdeling gevuld wordt met gespeende zeugen, geven we hier tijdelijk extra licht om de bronst te stimuleren. Alle afdelingen zijn hiermee uitgerust. Maar er zitten ook lichtstroken in het



FOTO: FAM. MOUTON



FOTO: ANNE VANDENBOSCH

Het trotse gezin Mouton - Bart en Bénédicte met Maxime (15), Olivier (13) en Axelle (9) – na de uitreiking van de tiende Flanders Golden Pig Award.

dak en er is ook overal een extra gangetje om het beercontact mogelijk te maken.

Drie groepen zeugen zitten in de kraamafdelingen. Deze afdelingen werden op het gelijkvloers van de etagestal ondergebracht; de gespeende biggen gaan bij het spenen via een looppad naar de eerste verdieping. In de kraamstal hebben we vooral positieve ervaringen met de mestpannen. Ze zorgen voor een prima klimaat en de zeugen krijgen veel verse lucht dankzij het frisseneuzensysteem. Een goed klimaat bevordert de voederopname. Wanneer je grote tomen produceert, moet je voldoende voer in de zeug krijgen. Dat is ook noodzakelijk om bijvoorbeeld de zomerdip te vermijden.

De voorbije 5 jaar hebben we ons trouwens gericht op een maximale benutting van de speencapaciteit. We gebruiken wel 14 Mambofeeders waar we telkens 40 biggen kunnen bijplaatsen voor moederloze opfok, maar tegen de capaciteiten van de zeug zelf kan geen enkel systeem op! Onze zeugen moeten dus veel tepels hebben en die moeten ten volle benut worden. We markeren de zeugen met een kleurencode naargelang het aantal tepels dat ze hebben. Dat werkt gemakkelijk bij het verleggen van de biggen. Omdat we dit nauwgezet bijhouden, weten we dat 30% van onze zeugenstapel 16 tepels telt, 30% heeft 15 tepels en de overige 40% 14 tepels. Als die zeugen altijd het maximaal aantal biggen moeten voeren, moet je er natuurlijk voor zorgen dat de conditie van de zeugen steeds optimaal is.”

M⁺ Genetics

Sinds 2006 werken Bart en Bénédicte met Deense Danbredgenetica ‘Breeders of Denmark’. Bart: “We deden van bij de

herstart eigen aanfok van onze gelten. In tegenstelling tot andere fokkerijorganisaties heeft Danbred wereldwijd slechts 1 type zeug. De grootouderdieren zijn een combinatie van Landras met York. We kregen de vraag van collega’s-zeughouders of wij fokgelten konden leveren. We beslisten – in 2008 – dan ook om de M⁺ fokgelten ook te vermarkten. Als zeughouder kenden we immers de noden van de gelten, maar ook de wensen van de klant. Wanneer wij indertijd nieuwe grootouderdieren ontvingen, hadden we slechts zeer beperkte ondersteuning vanuit Denemarken. Wij hadden nochtans nood aan bijkomend advies. Die extra’s willen wij aan onze klanten wel meegeven. Vandaar ook de plus in onze naam.

Een hoge gezondheid nastreven van onze dieren loopt steeds als een rode draad in ons mamagement. M⁺ streeft ernaar om een gekende gezondheid van de fokgelten aan zijn klanten aan te bieden. De M⁺ genetica heeft een eigen touch, ze is aangepast aan de noden van de Vlaamse zeughouders. Bij het selecteren van de moederdieren leggen wij bijvoorbeeld extra accenten op een vlotte worp, een goede uiercapaciteit en een hoog aantal tepels. Zo staan we garant voor zeugen met Danbredgenetica ‘Breeders of Denmark’ en een gevoelige meerwaarde, geproduceerd op Belgische bodem. Bij Danbred heeft men, naast productieparameters, sinds enkele jaren ook de voederefficiëntie mee opgenomen als fokdoel. Dat vind ik opnieuw een belangrijk punt, want de voeropname bepaalt voor het grootste aandeel de kosten op een varkensbedrijf. Onze varkenshouderij heeft nood aan productietechnisch en economisch hoog scorende genetica en wij

zijn ervan overtuigd dat ons product aan deze voorwaarden voldoet.”

Om de klanten optimaal te informeren, werkten Bart en vooral Bénédicte een knappe site uit (www.mpluspigs.be). “Wij willen onze kennis delen met de klanten. Zij krijgen een gebruikersaccount waarmee ze op het afgesloten klantengedeelte van de site kunnen inloggen”, toont Bénédicte. “Ze vinden er uitgebreide beschrijvingen van onze aanpak, eigenlijk delen we onze bedrijfsprotocols met hen. Zo vinden ze er bijvoorbeeld advies over het inseminatiemoment, de voorwaarden om een optimale worpgrootte te verkrijgen, de verzorging en behandelingen in de kraamstal, de verlegstrategie, enzovoort. De klanten krijgen de identiteitskaart van de M+ fokgelten die ze aankochten elektronisch doorgestuurd, zodat ze deze gegevens niet allemaal opnieuw zelf moeten ingeven in hun zeugenprogramma.”

“We begeleiden onze klanten zoveel als mogelijk. Het ter beschikking stellen van onze informatie wil immers nog niet zeggen dat ze het correct en consequent toepassen”, geeft Bart ons mee. “Het is natuurlijk ook levend materiaal waarmee we werken. Zoals eerder aangehaald, willen we de goede gezondheid van ons bedrijf doorgeven. Elke M+ fokgelt wordt begeleid van een eigen vaccinatiepaspoort. Gezond fokmateriaal is immers de basis voor een stabiele zeugenhouderij.” Door de uitbreiding van M+ Genetics is er op de thuislocatie in Lochristi intussen te weinig plaats voor de fokkerij. Om hieraan te voldoen, huurden Bart en Bénédicte zopas een leegstaand varkensbedrijf in de varkensarme polderstreek. “Dit fokbedrijf is een nieuwe schakel in de bedrijfsketting”, aldus Bart. “We kunnen er werken in verschillende afdelingen. De voederinstallatie is er trouwens geschikt voor driefasevoe-

dering, met name een opfokbiggenvoeder, een tussenopfokvoer voor de geltjes en een eindopfokvoer om de zeug voor te bereiden op een langdurige hoogproductieve carrière.”

‘Open’ bedrijf

Zoals reeds blijkt uit voorgaande besteden Bart en Bénédicte veel aandacht aan communicatie. Niet alleen hun klanten of geïnteresseerden uit ‘de varkenswereld’ vinden nuttige informatie op de M+ website, ook de burens en in het algemeen jan-met-de-pet worden bij het bedrijfsgebeuren betrokken. “Alhoewel we een spr-

“Communicatie is een belangrijk aspect voor M+ Pigs”, toont Bénédicte. “Zowel de klanten als de burens worden uitgebreid geïnformeerd over het reilen en zeilen op het varkensbedrijf.”



FOTO: FREDDY ROBBERECHT

statuut hebben waardoor bezoek onmogelijk is, kan toch iedereen ons bedrijf van binnenuit leren kennen via een aanklikbaar grondplan op de website”, toont Bénédicte. “Je vindt er informatie over onze visie en aanpak. Wij hebben geen geheimen, maar soms moet je de informa-

tie zelf bij de betrokkenen brengen. Dat leerden we onder meer via de begeleiding van ICT-Coach van het Innovatiesteunpunt voor land en tuinbouw. Sinds vorig jaar stuur ik daarom maandelijks een elektronische nieuwsbrief naar onze burens om hen te informeren. Daarin kan allerlei informatie staan, van resultaten van het geurdagboek tot de aanvraag van een verharding op het bedrijf, maar nu ook bijvoorbeeld over de Golden Pig Award waar we best wel trots op zijn.” Dit sympathieke koppel had die overwinning trouwens niet echt verwacht. “Het thema van deze editie was ‘het bedrijf van de toekomst’. Vanwe-

ge de grootte van ons bedrijf realiseren we ons dat M+ geen standaardbedrijf is. De jury loofde dus vooral onze inspanningen op vlak van milieu, diergezondheid en -welzijn, kwaliteit, hygiëne, personeelsbeleid en natuurlijk de communicatie met de klanten en de burens.” ■